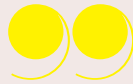

برعکس آنچه درباره حجاب و عفاف می‌انگاریم که فهم ناقصی از آن است، طرح قرآنی خداوند این است که از پاکدامنی صحبت کند. حجاب جزء آن است و جامعه در برابر حجاب هم مسئول است، اما در مقابل همه آن مسئول است

پاکدامنی عفاف و حجاب سه ضلع یک مثلث

گزارشی از نشست پژوهشکده زن و خانواده
پیرامون موضوعات عفاف، حجاب و طرح
مسأله پاکدامنی در قرآن

فاطمه کریمی

خبرنگار حوزه زنان و خانواده

مدتی است مسأله بررسی لایحه عفاف و حجاب که این روزها پس از طی شدن فرایند اصل ۸۵ و بررسی‌های صورت گرفته در کمیسیون حقوقی و مباحثات بسیار با متخصصان، مراحل رسیدن به اجرای آزمایشی خود را در بهارستان طی می‌کند، بستر بحث و توجه بسیاری از کارشناسان و فعالان مربوطه را فراهم نموده است. اما فراتر از سطح قانونگذاری، اصل مواجهه با مسأله عفاف و حجاب، مباحثات و تأملاتی را می‌طلبد که تاکنون صورت گرفته و نیاز است از این پس نیز تداوم یابد. از همین منظر هفته گذشته، پژوهشکده زن و خانواده طی نشست ضمن بررسی این مسأله، به دو موضوع راهبردی توجه داشت: «بررسی مسأله پاکدامنی و پوشش در طرح قرآنی خداوند» و «تبیین بیانیه پژوهشکده در باب مواجهه راهبردی با موضوع عفاف و حجاب»، دو موضوعی بود که به ترتیب توسط سرکار خانم علانسوند عضو هیأت علمی و حجت الاسلام زبانی ریاست پژوهشکده تبیین گردید. ابتدای جلسه خانم علانسوند با تأکید بر اینکه منازعه بر سر مسأله پاکدامنی، در وهله اول تاریخی است و تقلیل آن به ایران یا بحث سیاسی بین یک بخش از مردم و حاکمیت، به طور کلی بحثی انحرافی است، بیان داشتند که بخش بزرگی از جامعه ما اگر بدانند آن کوه یخی که بخش عمده‌اش زیر آب است، در واقع چیست و این اتفاقات یک جنگ تمدنی است، شاید جور دیگری به این مسأله فکر کنند. همچنین دقت در این امر را لازم دانستند که در خصوص لایحه حجاب، بهترین متنی که می‌تواند مفاهیم مؤثر را پیشنهاد کند، قرآن کریم است.

عفاف می‌انگاریم که فهم ناقصی از آن است، طرح قرآنی خداوند این است که از پاکدامنی صحبت کند. حجاب جزء آن است و جامعه در برابر حجاب هم مسئول است، اما در مقابل همه آن مسئول است. «قرآن ایشان، مسأله تأکید سوره نور بر سلسله محارم و ازدواج را نیز مطرح کرده و این دو عامل را در ارائه برنامه جامع عفاف از جانب قرآن مؤثر دانستند و افزودند: «قرآن اصرار دارد بر پاکدامنی زبانی جامعه: ۲۱ آیه این سوره درباره عفت زبان است؛ بویژه درباره زنان؛ بعد وارد آیات خودداری از اشاعه فحشا می‌شود و بعد حریم خصوصی و آیات مربوط به مسأله

عفاف می‌انگاریم که فهم ناقصی از آن است، طرح قرآنی خداوند این است که از پاکدامنی صحبت کند. حجاب جزء آن است و جامعه در برابر حجاب هم مسئول است، اما در مقابل همه آن مسئول است. «قرآن ایشان، مسأله تأکید سوره نور بر سلسله محارم و ازدواج را نیز مطرح کرده و این دو عامل را در ارائه برنامه جامع عفاف از جانب قرآن مؤثر دانستند و افزودند: «قرآن اصرار دارد بر پاکدامنی زبانی جامعه: ۲۱ آیه این سوره درباره عفت زبان است؛ بویژه درباره زنان؛ بعد وارد آیات خودداری از اشاعه فحشا می‌شود و بعد حریم خصوصی و آیات مربوط به مسأله

خانم علانسوند عضو هیأت علمی و حجت الاسلام زبانی ریاست پژوهشکده با گذر از این حقیقت که ما کمتر به این مضامین توجه می‌کنیم، نکاتی ناظر بر ویژگی‌های سوره نور، مطرح نمودند، بویژه که این سوره به عنوان طرحی جامع درباره عفت، مجموعه‌ای بزرگ از آیات است که یک سیاست کلی درباره آموزش مسأله عفاف و ابعاد فردی اجتماعی و خانوادگی آن ارائه می‌دهد و در ادامه به مصادیق این سیاست کلی از جمله تأکید بر حریم خصوصی، قدسیت زن در خانواده و حرمت اشاعه فحشا در جامعه پرداخته و تصریح کردند: «قرآن کریم بحث حجاب را وسط ارتباطات خانوادگی بیان کرده، مثل اینکه حجاب یک امر خانواده بنیاد است.» همچنین به این موضوع اشاره داشتند که: «برعکس آنچه درباره حجاب و

معارض مستقر در ساحت عقلانیت خودبینادارزیابی کرده و در ادامه تصریح کردند: «انقلاب اسلامی توانسته حجاب را به نماد کنش اجتماعی پاک تبدیل کند. همان چیزی که به عنوان الگوی سوم می‌شناسید. زنی که ایستا و منفعل نیست و از طرفی ملعبه جنسی هم نیست و می‌خواهد کنش اجتماعی پاک داشته باشد.»

رئیس پژوهشکده با توجه به این نکته که در گام اول ساختارها باید در خدمت اشاعه عفت باشند به این راهبرد مهم نیز اشاره کردند که: «اگر انتظار داریم رفتاری نهادینه شود و روی آن برنامه ریزی نکنیم و از طرفی افکار عمومی و ارزش‌ها را دیدگان بسازند، یا ساختارهایی را که بعضی از آن دست ماست معارض‌ها را شکل بدهد، اشتباه است توقع داشته باشیم رفتار مردم هم دینی شود.» از طرفی ضمن گذار از این امر که متن اصلی در لایحه حجاب به جای مطالبه حقوقی باید اشاعه فرهنگ عفاف باشد، در ادامه به توضیح مسأله الزام اجتماعی و حاکمیتی حجاب پرداخته و در تفصیل منطق مواجهه با آن، بررسی مسأله از زاویه نگاه حاکمیت، نخبگان، متدینین و منتقدین الزام حاکمیتی را لازم دانستند و به تفصیل مورد بحث قرار دادند.

در خاتمه نشست نیز حجت الاسلام زبانی نژاد توجه به آموزش و پرورش، اصلاح رسانه و کم کردن تعارضات را از عواملی دانستند که دقت در آن، جهت موفقیت بیشتر راهبردها نیاز است و توضیح دادند، در گام اول حاکمیت باید تصمیم درست بگیرد و هنگامی که به تصمیم رسید، یکصدا و قدرتمند حرکت نموده و از خودش شروع کند.

نظرو حجاب. بعد از این آیه است که می‌فرماید، الله نور السماوات والارض و می‌شود افرادی تربیت کرد که پولادین ذهن، با معنویت بالا و محصول جامعه‌ای پاک و خویشتندارند.»

در نهایت ضمن تصریح بر این نکته که: «مانبیین نکردیم ادبیات قرآنی در رابطه با حجاب خمر است و جلباب و آن حجاب کامل، زن را از اینکه در معرض انزگی جنسی باشد خارج می‌کند.»

جهت جمع بندی نکات ایشان ناظر به این وجه از ادبیات قرآنی، این نکته را نیز حائز اهمیت دانستند که: «اگر ما می‌توانستیم متناسب با شرایط معاصر خود اینها را بیان کنیم در عرصه قانونگذاری هم به لایحه بزرگ و کامل تری می‌رسیدیم.»

در ادامه نشست حجت الاسلام زبانی نژاد پس از ذکر لزوم نگارش بیانیه تحلیلی در مواجهه با عفاف و حجاب، شرط پرداخت به حجاب را ابتدا توجه به پیوستگی آن با امر عفاف و لزوم دقت به نزع دونه عقلائی دانستند و بیان کردند: «اگر بخواهیم تحلیل ما، جامع باشد باید آن را ذیل عقلائی توحیدی و در نزع با عقلائی شکل دهیم که هسته مرکزی آن خودبنیادی انسان است.»

حجت الاسلام زبانی نژاد در ادامه به جریان شناسی و ارائه تاریخچه‌ای پیرامون تحولات ذیل موضوع حجاب بویژه از ناحیه گروه‌های فمینیستی از دهه ۷۰ به بعد پرداخته و با نگاه به آن تأکید کردند که در دهه اخیر، این مواجهه‌ها، حجاب را به نماد اسلام سیاسی و مبارزه سیاسی تبدیل کرده است. ایشان مسأله مقابله با حجاب بویژه در یک سال اخیر را به مثابه فرار رو به جلو از جانب گروه‌های

منازعه بر سر مسأله پاکدامنی، در وهله اول تاریخی است و تقلیل آن به ایران یا بحث سیاسی بین یک بخش از مردم و حاکمیت، به طور کلی بحثی انحرافی است، بخش بزرگی از جامعه ما اگر بدانند آن کوه یخی که بخش عمده‌اش زیر آب است، در واقع چیست و این اتفاقات یک جنگ تمدنی است، شاید جور دیگری به این مسأله فکر کنند

